

KŪRYBOS VERSMĖS

Kretingos režisieriaus spektaklis – Estijos festivalyje

Laima STONKUVIENĖ

Latvijos kurorte Jūrmaloje rugsėjį vyko Baltijos šalių mėgėjų teatrų festivalis „Baltijos rampa“, kuriame buvo parodytas ir itin gerai įvertintas Estijos Rakverės miesto dramos grupės „KaRakTer“ spektaklis Adomo Stančiko „Ką jai pasakyti arba Apie sraigę“, kurį estai kūrė kartu su Kretingos rajono kultūros centro Egidijaus Radžiaus teatro vyriausioju režisieriumi Nerijumi Gedminu. Spektaklis, kompetentingos komisijos sprendimu, atrinktas į nacionalinį Estijos mėgėjų teatrų festivalį, kuris kitų metų sausio pabaigoje vyks Voru mieste.

Įdomu tai, kad spektaklio net premjeros dar nebuvo, o jis jau rodytas tarptautiniame mėgėjų teatrų festivalyje Latvijoje, sausi bus vaidinamas nacionaliniame Estijos mėgėjų teatrų festivalyje, – „Svyturiui“ pasakojo N. Gedminas. – Prieš išvykstant į „Baltijos rampą“ surengta tik spektaklio peržiūra, kurioje dalyvavo Estijos mėgėjų teatro sąjungos prezidentė Kristiina Oomer. Jai spektaklis labai patiko, prisipažino buvusi nustebinta naujovių – šviesos, simbolių, spalvų – gausos, režisūrinių sprendimų. Jau tada užsiminė, jog spektaklis be atrankos jau pateko į Nacionalinį šalies teatrų festivalį. Šiomis dienomis „KaRakTer“ teatro vadovas pranešė, kad iš 40-ties teatrų į nacionalinį festivalį atrinkta apie 15, tarp jų – ir „Apie sraigę“. Kad patys estai gerai vertina spektaklį – svarbiausias dalykas, vadinasi, mūsų bendras kūrybinis darbas pavyko.

Labai gerų atsiliepimų sulaukta ir šalies spaudoje: akcentuota, kad Kretingos režisierius sukūrė gyvą, skausmingą ir truputį trikdančią istoriją, o su stiklo karoliukų, vaizduojančių ir ašaras, ir nuodus, ir maistą, riedėjimu, drobules čeržėjimu Estijos teatras pakilo į visiškai naują lygį. „Žinoma, toks vertinimas labai džiugina, nors iš tiesų tie po sceną mėtomi stiklo karoliukai vaizdą tikrai labai susti-

Nerijus Gedminas (viduryje) su pagrindinius mergaitės ir angelo vaidmenis atlikusiais aktoriais Alice Siil ir Robin Tapp.

prino, šviesos žaismas prikaustė žvilgsnį. Puikiai vaidino ir estai aktoriai – jauni, iniciatyvūs, ambicingus tikslus išsikėlę žmonės, bendras darbas ir jiems buvo gera mokykla. Į Estiją teko važiuoti keturis kartus, spektaklį pastatėme per palyginti trumpą laiką – tris savaites, repeticijos kartais trukdavo visą dieną. Su tokia medžiaga jie nebuvo susidūrę, todėl įdomu buvo dirbti“, – pasakojo N. Gedminas.

Paklaustas, kuo jam įdomi buvo ši patirtis, pašnekovas juokėsi turėjęs galimybę įsitikinti, kad estai tikrai viską daro neskubėdami. „Jų tiesiog gyvenimo

tempas lėtas, jie dirba atsipalaidavę, laisvai, nėra jokios įtampos. Tačiau yra atsakingi ir pareigingi, todėl viskas buvo padaryta laiku ir kokybiškai. Susitikimai su naujais žmonėmis bei įgytos naujos patirtys skatina naujiems sumanymams ir sprendimams, neleidžia stovėti vienoje vietoje“, – prisipažino N. Gedminas pasidžiaugdamas, kad lietuvių teatrinės tradicijos estams gerai žinomos, apie Lietuvos teatrą jis girdėjo tik labai gerus atsiliepimus.

Spektaklį „Ką jai pasakyti arba Apie sraigę“ specialiai „Baltijos ramos“ festivaliui N. Gedmi-

nas Estijoje šią vasarą kūrė pagal bendrą Lietuvos-Latvijos-Estijos nacionalinių kultūros centrų bei mėgėjų teatrų asociacijos vykdytą meninį projektą, kuriuo buvo sumanyta padaryti tarptautinius režisierių ir teatrų kūrybinius mainus. Tai yra, Lietuvos režisieriai vyksta į Latviją ir Estiją, Latvijos – į Lietuvą ir Estiją, Estijos – į Lietuvą ir Latviją, ten dirba su tų šalių kolektyvais. Dalyvauti projekte iš Lietuvos, be N. Gedmino, dar buvo pakviestas jo kolega iš Anykščių teatro Jonas Buziliauskas, dirbęs su mėgėjų teatro grupe Rygoje. Kitų Baltijos šalių režisieriai spektaklius statė Anykščių bei Joniškio mėgėjų teatruose.

„Kai sužinojau, jog esu atrinktas dirbti kitos šalies teatre, o tai man buvo didelė staigmena, pirmiausiai pasidomėjau, kas tas „KaRakTer“. Tai, pasirodo, jaunas, tik prieš penkerius metus susibūręs kolektyvas, bet labai iniciatyvus, visur dalyvaujantis. Rakverės miestelis, kuriame teko dirbti, yra mažiausias Europos miestas, kuris turi profesionalų teatrą. Visi – ir profesionalai, ir mėgėjai – įsikūrę po vienu stogu. Sąlygos dirbti buvo sudarytos puikios: neturėjau jokių rūpesčių nei dėl spektaklio dekoracijų, nei dėl rūbų. Estams pasiūliau tris pjeses, iš kurių jie pasirinko Adomo Stančiko „Ką jai pasakyti arba Apie sraigę“.

Labai džiaugiausi, kad statysime spektaklį pagal lietuvių autorius kūrinių, juo labiau, kad Adomą pažįstu, jis šį spektaklį 2004 metais statė Kretingoje. Estai patys susirado pjesę, išsivertė tekstą į estų kalbą. Spektaklyje yra penki personažai, o situacija buitine: į prekybos žmonėmis tinklą papuolusi mergaitė angelui sargui pasakoja apie savo šeimą, kaip anksčiau gyveno. Visą veiksmą buvo galima padaryti tamsų, tačiau norėjosi daugiau akcentuoti pasakiškąją pusę – tegu tai bus siaubo pasaka, bet pasaka. Žinoma, tokio turinio švelniai nepapasakosi, tačiau galima „įvilkti“ į šviesesnį rūbą, pafilosofuoti, kodėl mergaitė taip nutiko, kodėl tas angelas sargas jos nesaugojo. Angelas leidžia mergaitėi prisiminti savo gyvenimą, net leidžia kažką pataisyti, tačiau ši jam turi priekaištų – jo nebuvo, kai labai reikėjo, o dabar kažką taisyti jau yra per vėlu. Beje, parašyti tokią pjesę, kaip yra sakęs pats jos autorius, jam kilo pamačius reklamą „Tave parduos kaip lėlę“, – pasakojo N. Gedminas.

Darbas kitoje šalyje ir su kitos šalies aktoriais, N. Gedmino žodžiais, jam nebuvo nauja patirtis – yra dirbęs Danijoje, kur režisavo spektaklio eskizą. Kūrybinė grupė buvo tarptautinė, su kuria irgi bendrauta tik anglų kalba.